

नव ज्ञानचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

शरीरमा पेट्रोल छर्किँए आत्मदाहको प्रयास गरेका मुगुका २५ वर्षीय गणेश नेपालीको उपचारको क्रममा शुक्रबार बिहान विधन भएपछि अन्तिमी पुजा शमालि फेसबुकमा एक पोस्ट लेख्दै गणेश नेपालीको जीवन व्यवस्थाले जिम्बाइएको बताएका छन्। उनले लेखेको छन, "उनी एक मानव थिए, एक मेहनती श्रमिक थिए, आफ्ना बोकेका जाजुरिक थिए- निर्दयी र संवेदनहीन प्रशासनिक व्यवस्थाको बोझले थिपिपछि।"

आजको विचार...
प्रतिष्ठको... (दुई पेजमा)
सन्तोष खड्का

बिहीबार काठमाडौंको त्रिपुरेश्वरमा आत्मदाहको प्रयास गरेका मुगुको सोच जाउपालिका-१ का गणेश नेपालीको उपचारको क्रममा विधन भएको छ। कलाकार दीपकराज गिरीले पनि यो घटनामा सरकारको आलोचना गरेका छन्। उनले गणेश नेपालीको मृत्युको दोषी सरकार रहेको आशय व्यक्त गर्दै सरकारको पहिलो विकेट पतन भएको बताएका हुन्। उनी लेख्छन्, "आपर जनसमर्थन रहेको सरकारको पहिलो विकेट पतन भएको छ।"

वर्ष ३१ अंक ३८३ शतक ३ असार २६ गते शनिबार 11 July 2026, Saturday पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

स्पेनमा आगलागी, १२ जनाको मृत्यु

(रासस/विन्त्या) **स्प्याइड**, असार २६/स्पेनको दक्षिणी अन्डालुसियाको अल्मरिया प्रान्तको लस ग्याबार्डोस क्षेत्रमा आगलागी हुँदा १२ जनाको मृत्यु भएको स्थानीय आपतकालीन सेवामे जनाएको छ। अन्डालुसियाको आपतकालीन सेवामे उच्च तापक्रम, कम अर्द्रता र तीव्र हावाले गर्दा, जङ्गली आगो बेदार नगरपालिकामा द्रुत गतिमा फैलिरा माविय क्षति भएको जनाएको छ। सरकारले अन्डालुसियाका आगलागी पछि चेतावनी जारी गरी प्रभावित क्षेत्र तथा नजिकका बासिन्दाहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गरी यस क्षेत्रको सडक खण्डहरू अस्थायी रूपमा बन्द गरेको जनाएको छ। केही पीडितहरू आगोले ढाकेका गाडीहरू भित्र फेला परेको विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ। आगो नियन्त्रण गर्न "इन्फोकाले ग्राउन्ड क्यू", "फायर फाइटिङ एयरक्राफ्ट" र हेलिकप्टरहरू तैनाथ गरी रातभर आगो निभाउने कार्य जारी रहेको जनाइएको छ। अधिकारीहरूले आगलागीको कारण निर्धारण गर्न र पीडितहरूको औपचारिक रूपमा पहिचान गर्न अनुसन्धान सुरु गरिसकेको जनाएका छन्।

आत्मदाह प्रयास गरेका गणेश नेपालीको निधन घटनाको छानबिन गर्न सडकदेखि सदनबाट सरकारलाई दवाब

ठाया संवाददाता
काठमाडौं, असार २६/ काठमाडौंस्थित राहदानी विभाग परिसरमा आत्मदाह प्रयास गरेका गणेश नेपालीको मृत्यु भएको छ। उनै शरीरमा पेट्रोल छर्काएर आत्मदाह प्रयास गरेका मुगुको सोच जाउपालिका-१ का २५ वर्षीय गणेश नेपालीको शुक्रबार उपचारकै क्रममा वीर अस्पतालमा निधन भएको अस्पतालले जनाएको छ। शरीरको करिब ५५ प्रतिशत भाग जलेर अत्यन्तै नाजुक र जटिल अवस्थामा वीर अस्पताल भर्ना भएको नेपालीको शुक्रबार बिहान ११:१९ बजे निधन भएको अस्पताल प्रशासनले एक विज्ञप्तिमा फर्त जनाएको छ।

नेपालीलाई वीर अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा भर्ना गरिएपछि नै सघन उपचार कक्षमा राखी मेकानिकल भेन्टिलेटोको सहयोगमा चोबीले घण्टा निरन्तर उपचार गरिएको थियो। उनको ज्यान बचाउन अस्पतालका न्वास्टिक सर्जरी, एनेस्थेसिया, र

क्रिटिकल केयर विद्याका वरिष्ठ विशेषज्ञ चिकित्सक तथा नर्सिङ स्ट्याफको टोलीले निरन्तर प्रयास गरिरहेको अस्पतालद्वारा जारी प्रेस विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ। अस्पतालका अनुसार उनलाई थप उच्चस्तरीय उपचारका लागि विदेशै लैजाने तयारी समेत भइरहेको थियो। तर अचानक स्वास्थ्य स्थितिमा गम्भीर आकस्मिक जटिलता उत्पन्न भएपछि चिकित्सकहरूले तत्काल आपतकालिन सीपीआर र जीवनरक्षक औषधिहरू प्रदान गरी बचाउने अन्तिम क्षणसम्म प्रयास गरेका थिए। उपलब्ध उच्चतम चिकित्सा सेवा र अथक प्रयासका बावजूद थिरामीलाई बचाउन नसकिएको अस्पतालले जनाएको छ। भक्तपुरमा डेरा गरी श्रीमती र छोरीसँग बस्ने आएका

गणेश राइड सेयरिङ एमार्फत राइडरको काम गर्थे। आफुले रोकिराखेको मोटरसाइकलमा महानगर प्रहरीले हिंजल लक गरेर लैजाने प्रयास गरेपछि शुक्रबार दिउँसो उनले आत्मदाहको प्रयास गरेका थिए। नेपालीको मृत्युपछि घटनाको सत्य तथ्य पत्ता लगाई दोषीलाई कारवाही गर्नुको साथै परिवारलाई क्षतिपूर्ति दिन सरकारलाई सडकदेखि सदनबाट दवाब सिर्जना गरिएको छ। नेपालीको मृत्यु प्रकरणलाई लिएर शुक्रबार दिनभर माइतीघरमा युवाले प्रदर्शन गरे। सर्वसाधारणहरू स्वतःस्फूर्त रूपमा माइतीघरमा उत्रिएका थिए। माइतीघरबाट प्रदर्शनसहित वीर अस्पताल जान लागेका युवाहरूलाई प्रहरीले रोकेको थियो। उता

प्रतिनिधिसभाका सांसदहरूले पनि सरकारसँग गणेश नेपालीको आत्मदाहको प्रयास र उनको निधनका सम्बन्धमा निष्पक्ष छानबिन गर्न माग गर्न भन्दै दवाब दिएका छन्। प्रतिनिधिसभाको शुक्रबारको बैठक सुरु हुनेबित्तिकै प्रमुख प्रतिपक्षीसहित विपक्षी दलका सांसदहरूले उठेर विरोध जनाएपछि सभामुख डोलप्रसाद अर्यालले सांसदहरूलाई क्रमशः बोल्न दिएका थिए। कांग्रेस सांसद सीता थपलिया (उर्मिला) ले प्रधानमन्त्री वलेन्द्र शाहको जवाफ आउनुपर्ने माग गरेकी छन्। थपलियाले प्रधानमन्त्री जनापन्थेही बन्नुपर्ने बताएकी हुन्। प्रधानमन्त्रीसँग तपाईंको शासनमा गरिबले बाँच्न नपाउने हो? मेयर हुँदा गरिबका सडकल लुटेर नष्ट गर्नुभयो। प्रधानमन्त्री हुँदा

आज सुकुमवासीको घर बलाउनुभयो तर व्यवस्थापन गर्नुभएन। आज दैनिक मजदुरी गरेर खाने मान्छे बाँच्न नसक्ने बनाउनुभयो। यो सहर कसका लागि?, उनले सोध्नु। प्रतिपक्ष दल एमाले सांसद भूमिका लिम्बु सुब्बाले गणेश नेपालीको मृत्युको जिम्मेवारी सरकारले लिनुपर्ने बताएकी छन्। उनले मोटरसाइकल पार्किङ र जरिवानाको विषयपछि उनले आत्मदाह गर्ने निष्कर्षमा पुग्नुपर्नेको उक्त मृत्यु प्रकरणको जिम्मेवारी सरकार आफैले लिनुपर्ने बताइन्। सांसद सुब्बाले सरकार संवेदनशील, उत्तरदायी र सामाजिक विवेकमयि गम्भीर नभएको आरोप लगाइन्।

एक करोड ७० लाखभन्दा बढीका सामान बरामद

विद्यार्थनगर (बैरहवा), असार २६/नेपाल-भारत सीमावर्ती क्षेत्रस्थित डण्डामा रहेको सशस्त्र प्रहरी बलअन्तर्गत सुरक्षा गुल्मले पछिल्लो दुई महिनामा एक करोड ७० लाख ६१ हजार १४६ मूल्यको सामान बरामद गरी बैरहवा भन्सार कार्यालयमा बुझाइएको छ। गुल्मका प्रमुख एवं सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक गोपीकुञ्ज भट्टराईले गत शनिवार राति १२:३० बजे २६ सम्म स्वामीय भन्सार छली गरी भारतबाट नेपाल ल्याउँदै गरेका लताकपडा, हाडवेयर तथा शुङ्गरा सामग्री, फलफूल, पेयपदार्थ, किराना तथा मेसिनलेवायत सामान बरामद गरी भन्सार कार्यालयलाई बुझाएको जानकारी दिए। सीमा क्षेत्रमा नियमित

गल्ली, जाँचपडताल र सूचना सङ्कलनसहित अन्तरनिर्कायसँगको सहयोग, सहकार्य र समन्वयबाट उल्लेख्य परिणामका सामान जफत गर्न समर्थ भएको स्पष्ट गर्दै उनले पछिल्ला दिनमा लागूऔषध ओसारपसार, चोरी-तस्करी, राजस्व चूहाबट एवं सीमा नाकामा हुने अवैध गतिविधि नियन्त्रणमा आएको दाबी गरे। सो गुल्मको सक्रियतामा स्थानीय बासिन्दा, व्यवसायी, भन्सार एजेन्ट, यातायात व्यवसायी, सञ्चारकर्मी तथा अन्य सरोकारवालासँग नियमित अन्तर्क्रिया र छलफल हुन थालेसँगै डण्डा क्षेत्रस्थित सीमा सुरक्षा व्यवस्था थप व्यवस्थित र प्रभावकारी भएको छ।

विश्व जनसंख्या दिवस आज नेपालमा पनि मनाइदै

पाल्पा, असार २६/ विश्व जनसंख्या दिवस नेपालमा पनि विभिन्न कार्यक्रम गरी आज मनाइदैछ। प्रत्येक वर्ष जुलाई ११ मा मनाइने यो दिवस यस वर्ष पनि जनसंख्या, स्वास्थ्य, शिक्षा तथा विकाससँग सम्बन्धित विषयमा जनचेतना फैलाउने उद्देश्यका साथ मनाउन लागिएको हो।

दिवसको अवसरमा सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूले जनसंख्या व्यवस्थापन, सुप्रति मातृत्व, परिवार नियोजन, लैङ्गिक समानता तथा युवाको सशक्तिकरणका विषयमा अन्तरक्रिया, सचेतनामूलक कार्यक्रम र न्यानी आयोजना गर्दै छन्। यो दिवस सन् १९८९ देखि संयुक्त राष्ट्रसंघको पहलमा मनाउन थालिएको हो। बहुदो बनसंख्या, प्रजनन स्वास्थ्य, महिला अधिकार र दिगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्न यस

विश्व जनसंख्या दिवस

World Population Day

JULY 11

दिवसले विश्व समुदायलाई सचेत गराउँदै आएको छ। दिवसका अवसरमा सम्बन्धित निकायहरूले जनसंख्या र विकासबीच सन्तुलन कायम गर्दै सबै नागरिकको स्वास्थ्य, शिक्षा र अवसरमा समान पहुँच सुनिश्चित गर्न सामूहिक प्रयास आवश्यक रहेको बताएका छन्। दिवसका माध्यमबाट विश्वमा रहेका जनसंख्यासँग सम्बन्धी समस्या उठाइ त्यसका बारेमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने गरिन्छ।

पा.वि.ह.द.नं. ०५१/०५२

पा.वि.प्र.का.र.नं. ११/०५१/०५२

सम्पादकीय

विश्व जनसंख्या दिवस र यसको सार्थकता

विश्व जनसंख्या दिवस आज विभिन्न कार्यक्रम गरी मनाइँदै छ । संयुक्त राष्ट्रसंघले सन् १९८५ मा हरेक वर्ष ११ जुलाई अर्थात् आजको दिनलाई विश्व जनसंख्या दिवसका रूपमा मनाउने घोषणा गरेको थियो । यस दिवसले जनसंख्या वृद्धि, जनस्वास्थ्य, शिक्षा, लैङ्गिक समानता, प्रजनन स्वास्थ्य तथा दिगो विकासजस्ता विषयमा विश्वव्यापी सचेतना फैलाउने उद्देश्य राख्छ । जनसंख्या केवल संख्या मात्र होइन, कुनै पनि राष्ट्रको विकास, समृद्धि र भविष्य निर्धारण गर्ने महत्वपूर्ण आधार पनि हो । त्यसैले जनसंख्या व्यवस्थापनलाई विकासको अभिन्न पक्षका रूपमा हेर्न आवश्यक छ । विश्वका धेरै मुलुकमा तीव्र जनसंख्या वृद्धि चुनौती बनेको छ भने कतिपय विकसित राष्ट्रहरू घट्दो जन्मदर र वृद्ध जनसंख्याको समस्यासँग जुधिरहेका छन् । नेपाल पनि परिवर्तनशील जनसांख्यिक परिवर्तनबाट गुञ्जिरहेको छ । एकतिर जन्मदर घट्दै गएको छ भने अर्कोतिर युवाशक्ति रोजगारी र अक्सरको खोजीमा विदेशिने क्रम बढ्दो छ । यसले उत्पादनशील जनशक्ति, ग्रामीण विकास तथा आर्थिक संरचनामा दीर्घकालीन असर पार्न सक्छ ।

जनसंख्या व्यवस्थापनका लागि केवल परिवार नियोजन कार्यक्रम पर्याप्त हुँदैन । गुणस्तरीय शिक्षा, सहज स्वास्थ्य सेवा, सुरक्षित मातृत्व, प्रजनन स्वास्थ्यसम्बन्धी जानकारी, महिला सशक्तीकरण, रोजगारी सिर्जना र युवालाई देशमै अवसर प्रदान गर्ने नीति आवश्यक हुन्छ । जब नागरिक शिक्षित, स्वस्थ र सक्षम हुन्छन्, तब जनसंख्या नै राष्ट्रको सबैभन्दा ठूलो शक्ति बन्न सक्छ । विश्व जनसंख्या दिवसले हामीलाई जनसंख्याको आकारभन्दा पनि यसको गुणस्तरमा ध्यान दिन प्रेरित गर्दछ । दिगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्न जनसंख्या, स्रोत-साधन र वातावरणवीच सन्तुलन कायम गर्नु अपरिहार्य छ । सरकार, निजी क्षेत्र, शैक्षिक संस्था, सञ्चार माध्यम र नागरिक समाज सबैले साभ्मा जिम्मेवारीका साथ जनचेतना अभिवृद्धि गर्नुपर्छ । यस अक्सरमा हामीले जनसंख्यालाई समस्या होइन, उचित नीति, योजना र लगानीमार्फत अक्सरमा रूपान्तरण गर्ने प्रतिबद्धता जनाउन आवश्यक छ । नेपालको प्रत्यभमा कुरा गर्दा जनसंख्याप्रतिको अहं दायित्वअन्तर्गत सुरक्षाको सन्ध्यामूति, रोजगारीको सुनिश्चितता र शिक्षाको सुविधा देशमै उपलब्ध गराउन अब हिलो गर्न हुँदैन । गरिबी र अभावले देशमा रहेको जनसंख्याको ठूलो हिस्सा निरन्तर पलायन भैरहेले नियतिलाई अब पनि रोक्न सकिएन भने आउँदा दिनमा थप क्षति बेहोर्नपनि अस्व्या आउनेछ । तसर्थ विदेश पलायन हुने जनसंख्यालाई र्वेदेशमै रोक्न सकिएन भने दिवस मनाउनुले सार्थकता प्राप्त गर्न सक्दैन ।

Opinion @ Social Network

कर्मको सिद्धान्त सरल छ जस्तो गळी एकदिन त्यत्ती पाउँछी.....!!
(आशिष नेपालको फेसबुक स्टलबाट www.facebook.com/Aashis.Nepal)
यो सारभामा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरु रक्छौं । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगन गर्न सक्नुहुन्छ ।

वज्रजन्मचैतना वैचिकको रूपमा तपाईंलाई आईरहेको छ । यो पत्रिका अठ्ठ सतरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अमूल्य सुझावहरूको हामीलाई अप्ठेरो जरुरी छ । वाउकम्पन्ड तपाईंका सुझावहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन्छ हामी अत्यन्तै पाउँछौं ।

वज्रजन्मचैतना वैचिक
अभयवतीले तानेको, पाल्पा

प्रदुरी कार्यालय	२०७०
बुटवल ०३१-५२०२२२	सिमानामेतल ०३१-५२०१९३
स.प्र.भ्याम बुटवल ०३१-५२०१९३	सिमानामेतल पासा ०३१-५२०१९१, ५२०१९२
भैरहवा रामनगर ०३१-५२०१९३	परिवार नियोजन सेव पासा ०३१-५२०१९३
भैरहवा ०३१-५२०१९३	पासा जिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
आशावासी ०३१-५२०१९३	लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०३१-५२०१९३
गुमी ०३१-५२०१९३	पिम्बन्ध पराली ०३१-५२०१९३
पार्सा ०३१-५२०१९३	भैरहवा अिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
तीर्थहवा ०३१-५२०१९३	आशावासी जिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
पासा ०३१-५२०१९३	तम्घास जिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
डुम्राका रामपुर ०३१-५२०१९३	तीर्थहवा जिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
अरुणदास कार्यालय	सिमानामेतल मिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
लुम्बिनीटी अस्पताल ०३१-५२०१९३	भैरहवा अिला अस्पताल ०३१-५२०१९३
लुम्बिनी अस्पताल ०३१-५२०१९३	लुम्बिनी नर्सिङ हेम ०३१-५२०१९३

प्रविधिको चपेटामा नैतिक शिक्षा

आजको २१औं शताब्दी प्रविधिको युग हो, जहाँ विश्वले सूचना र प्रविधिका क्षेत्रमा अभूतपूर्व छलाङ मारिरहेको छ । स्मार्टफोन, सामाजिक सञ्जाल, कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI) र इन्टरनेटका विविध सेवाहरू हाम्रो दैनिक जीवनका अभिन्न अंग बनिस्केका छन् । तीव्र गतिमा फैलिएको यो डिजिटल क्रान्तिले मानव जीवनको हरेक क्षेत्रलाई रूपान्तरण गरिरहेको छ । तर, यसै गतिको बीचमा एउटा गम्भीर प्रश्न उभिएको छ: के प्रविधिले हाम्रो नैतिक शिक्षालाई निम्दो छ? के हामी मानवीय संवेदना, सहानुभूति र कर्तव्यबोध जस्ता समाजका आधारस्तम्भहरू गुमाउँदै छौं? हामीचिको नैतिक आचरणको डोरी बिस्तारै खुकुलो हुँदै गएको र सम्बन्धका मसिना पाटाहरू बुँडिँदै गएको आभास हुन थालेको छ । जुनसुकै सजीव प्राणीलाई पनि जीवन निर्वाह गर्न नैतिकताको बलियो आधार चाहिन्छ, अन्यथा मानवीय जीवन अर्थहीन बन्न पुग्छ । यो पृथ्वीले सिर्जना गरेको सबैभन्दा सुन्दर उपहार मानव नै हो र ऊ सम्पूर्ण सजीव जगतको अभिभावक पनि हो । त्यसैले आज प्रत्येक मानवमाथि एउटा ठूलो नैतिक प्रश्न खडा भएको छ । नैतिक शिक्षा केवल विद्यालयको पाठ्यपुस्तकमा सीमित हुने विषय होइन, यो त सही र गलतबिचको भेद छुट्याउने, अरूप्रति सम्मान प्रकट गर्ने, सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने र आत्मसंयम अपनाउने व्यावहारिक ज्ञान हो । परम्परागत रूपमा हाम्रो नैतिक शिक्षा सामाजिक रीतितिवाज, धार्मिक ग्रन्थ तथा ऋषिमुनि एवं गुरु-शिष्यको पवित्र सम्बन्धबाट निःसर्पत हुने गर्थ्यो । तर, आज प्रविधिले दिएको डिजिटल शिक्षा 'पानीपातको गाग्री' जस्तै खल्लो र अमिलो बन्न थालेको छ । बालबालिका, वयस्कदेखि वृद्धवृद्धासम्म सबैको ज्ञान आज 'फिक्क' भित्र कैद छ । यसले मानिसको मौलिक शिक्षा गर्दै लगेको छ भने नैतिक आचरण, सामाजिक मूल्य-मान्यता र सांस्कृतिक पहिचानलाई समेत संकटमा पारेको छ । हामिले यो कुरा कहिले बुझ्ने? डिजिटल प्रविधिले हाम्रो नैतिक कम्पासलाई कसरी विस्थापित गरिरहेको छ, यसका दुरगामी परिणामहरू के-के हुन सक्छन् र यस संकटबाट उम्कने सम्भावित बाटोहरू के हुन् भन्ने गम्भीर विश्लेषण गर्नुपर्ने बाबो भइसकेको छ । विगतमा नैतिक शिक्षाको जग परिवार, घर-संस्कार र समाज थिए । मन्दिर, मस्जिद, चर्च, ब्रतवन्ध तथा पूजापाठजस्ता धार्मिक एवं सांस्कृतिक अथाहाहरूले ईश्वरप्रतिको आस्था, जिम्मेवारी र अनुशासनमार्फत व्यक्तिको नैतिक सीमा निर्माण गर्थे । त्यसैगरी, छिमेकीसंगको सहकार्य र खेतबारीको श्रमले मानिसमा सद्भाव, सम्मान र सामूहिक उत्तरदायित्वको भावना विकास गर्थ्यो । तर, प्रविधिको तीव्र विस्तारसँगै यी आधारहरू क्रमशः भौत्कैद गएका छन् । धार्मिक ग्रन्थ वा अनुभवी अग्रजहरूबाट मार्गदर्शन लिनुभन्दा पहिले मानिसहरूले गुगल वा डिजिटल माध्यममा उत्तर खोज्ने प्रवृत्ति बढेको छ । समुदाय प्रत्यक्षा मानवीय सम्बन्धबाट टाडिएर 'अनलाइन समूह'

सन्तोष खड्का

नैतिक शिक्षा केवल विद्यालयको पाठ्यपुस्तकमा सीमित हुने विषय होइन, यो त सही र गलतबिचको भेद छुट्याउने, अरूप्रति सम्मान प्रकट गर्ने, सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने र आत्मसंयम अपनाउने व्यावहारिक ज्ञान हो । परम्परागत रूपमा हाम्रो नैतिक शिक्षा सामाजिक रीतितिवाज, धार्मिक ग्रन्थ तथा ऋषिमुनि एवं गुरु-शिष्यको पवित्र सम्बन्धबाट निःसर्पत हुने गर्थ्यो ।

मा खुभिएको छ, जहाँ मानिसको मूल्यमानको आधार केवल 'लाइक' र 'रियाक्ट' बन्न पुगेको छ । यो हाम्रो सामाजिक अपरिपक्वताको पराकाष्ठा हो । परिणामस्वरूप, प्रत्यक्ष अनुभव, मानवीय सामीप्यता र सामाजिक उत्तरदायित्वमा आधारित नैतिक शिक्षाको जरा नै कमजोर भइरहेको छ । प्रविधि स्वयंमा तटस्थ भए पनि यसको प्रयोगको शैली र तीव्र गतिले व्यक्तिको नैतिक निर्णय अमत्ता एवं सामाजिक व्यवहारमा गहिरो प्रभाव पारिरहेको छ । तत्काल सन्तुष्टि (Instant Gratification)छान्ने बानीका कारण मानिसमा धैर्यता र आत्मसंयम जस्ता नैतिक गुणहरू ह्रास हुँदै गएका छन् । नैतिक शिक्षाको मूल उद्देश्य मानव मनको आवेगमाथि नियन्त्रण स्थापित गर्नु हो, तर प्रविधिले तत्काल प्रतिक्रिया जनाउने र आवेगपूर्ण व्यवहार गर्ने शैलीलाई प्रोत्साहन गरिरहेको छ । डिजिटल माध्यममा हुने अमूर्त अन्तरक्रियाले मानिसको शारीरिक भाषा (Body Language) र आवाजको उतारचढावबाट विवेकित हुने सहानुभूति (Empathy) लाई सङ्कुचित बनाइएको छ । यसैकारण साइबर बुनिङ र असत्य संवादहरू अचेल सामान्य बन्दै गएका छन् । अर्कोतर्फ, एल्गोरिदमद्वारा सिमित 'फिल्टर बबल' र 'कन्फर्मेशन बायस' (Confirmation Bias) ले व्यक्तिलाई आफ्नै विश्वासमा मेल् खाने सामग्री मात्र देखाउने गर्छ । यसले गर्दा समाजमा रूढिवादी, आलोचनात्मक चिन्तन र फरक दृष्टिकोणलाई सम्मान गर्ने संस्कृति घट्दै गएको छ, जसले सामाजिक वीकरण र नैतिक विचलनलाई थप बढावा दिएको छ । गतिजास्वरूप सम्मान, कृतज्ञता, श्रमायाचना र संवेदनशील संवादजस्ता आधारभूत मानवीय मूल्यहरू हराउँदै जान थालेका छन् । हाम्रो आत्मिक चेतनाले भन्नु- पहिले ज्येष्ठ नागरिक तथा युवाजगत प्रति सम्मानजनक सम्बोधन र व्यवहार गर्नु नैतिक कर्तव्य मानिन्थ्यो । तर आज सामाजिक सञ्जालमा उमेर, अनुभव वा सामाजिक मर्यादाको ह्याल गर्ने प्रवृत्ति बढ्दै छ, जसले 'श्रद्धा' लाई 'रीच' र 'डिडिमेन्ट' सँग साट्टिएको मान हुन्छ । यसले व्यक्तिलाई आफ्ना व्यवहारप्रति कम उत्तरदायिी बनाउने

जोखिम बढाएको छ । साथै, नियमित दिनचर्या, अनुशासन र परिश्रमप्रतिको नैतिक दृष्टिकोण पनि प्रविधिको सुविधामुखी प्रयोगसँगै बढिरहेको छ । प्रविधिले कार्यसम्पादनलाई सहज बनाए पनि समयको अनुशासन, श्रमको संस्कार र सन्तुलित जीवनशैलीलाई चुनौती दिएको छ । त्यति मात्र होइन, नैतिक आत्ममूल्यांकन र आत्मावोकनका लागि आवश्यक पर्ने मौनता र एकात्मलाई डिजिटल सामग्रीको निरन्तर उपस्थितिले सङ्कुचित पारिदिएको छ । खाली समय पाउनेवित्तिकै मानिसहरू सामाजिक सञ्जाल, भिडियो वा 'रील्स' मा भुल्ने गर्छन्, जसका कारण आफ्ना विचार, निर्णय र व्यवहारबारे गहिरो आत्मचिन्तन गर्ने अवसर गुम्दै गएको छ । फलस्वरूप, सम्मान, आत्मसंयम, अनुशासन र सामाजिक उत्तरदायित्वजस्ता नैतिक मूल्यहरू प्रविधिको असन्तुलित प्रयोगका कारण कमजोर बन्दै छन्, जसले समय समाको नैतिक संरचनामै दीर्घकालीन चुनौती उत्पन्न गरिरहेको छ । 'जेन जी' (Gen Z) र 'जेन अल्फा' (Alpha) प्रविधिखरी जन्मेर हुँसकेको पुस्ता भएकाले उनीहरूको नैतिक शिक्षा प्राप्त गर्ने माध्यम र सामाजिक दृष्टिकोणमा व्यापक परिवर्तन आएको छ । परम्परागत रूपमा परिवार, विद्यालय र समुदायले निर्वाह गर्ने नैतिक मार्गदर्शनको भूमिकालाई आज सामाजिक सञ्जालका 'इन्फ्लुएन्सर' र 'कन्टेन्ट क्रिएटर' हरूले प्रतिस्थापन गरेका छन् । फलस्वरूप, लोकीप्रयत्ता, फ्लोअर्स र भौतिक सफलतालाई नै सफलताको मापदण्ड मान्ने प्रवृत्ति बढेको छ, जसले विचलनलाई थप बढावा दिएको छ । नैतिक शिक्षालाई पूर्ण रूपमा विस्थापित गरेको होइन बरहो आशावाधानी, कमजोर नैतिक आधार र अनिश्चित प्रयोगका कारण मानवीय मूल्यहरू संकटमा परेका हुन् । त्यसैले समाजगत प्रविधिको विकासलाई रोक्नुमा होइन, यसको प्रयोगलाई मानवीय संवेदना, सामाजिक उत्तरदायित्व र नैतिक चेतनासँग सम्तुलित रूपमा जोडनुमा हो । प्रविधि परिवर्तनको शक्तिशाली माध्यम हो, तर त्यसको सही दिशा निर्धारण गर्न सार्वजनिक बहिष्कार गर्ने हुँदा श्रमा र आत्मसुधारजस्ता नैतिक मूल्यहरू शोभेलमा परेका छन् । अनलाइनमा सम्बन्धहरू छिटो सुरु हुने र छिट्टै टुट्ने प्रवृत्तिका कारण दीर्घकालीन प्रतिबन्धता, विश्वास र निष्ठांमाथि प्रश्न उठ्न थालेको छ । नेपालदेखि विश्वजगतसम्म अहिले डिजिटल क्रान्ति

नैतिक शिक्षा	नैतिक शिक्षा
नेपा : दिनको सुर्वात सामान्य रहनेछ, तर बिस्तारै कान्छो गति लिनेछ ।	नेपा : दिनको सुर्वात सामान्य रहनेछ, तर बिस्तारै कान्छो गति लिनेछ ।
सुप : घरमा खुसीको कुरा हुनेछ । सोचको काम पनि सहज रूपमा अघि बढ्नेछ ।	सुप : घरमा खुसीको कुरा हुनेछ । सोचको काम पनि सहज रूपमा अघि बढ्नेछ ।
विश्व : दिनेको योजना परिवर्तन हुनेछ । आवश्यक कामलाई सकाउनु राम्रो हुनेछ ।	विश्व : दिनेको योजना परिवर्तन हुनेछ । आवश्यक कामलाई सकाउनु राम्रो हुनेछ ।
कठोर : अधिक विषयमा सोच्ने दिन छ । सोचो निर्णयले राम्रो फलदायी तब सक्छ ।	कठोर : अधिक विषयमा सोच्ने दिन छ । सोचो निर्णयले राम्रो फलदायी तब सक्छ ।
शिव : तपाईंको उपस्थितिले राम्रो प्रभाव पार्नेछ । सब थपहालै सम्मान बढाउनुछ ।	शिव : तपाईंको उपस्थितिले राम्रो प्रभाव पार्नेछ । सब थपहालै सम्मान बढाउनुछ ।
कठ्या : फुटबल मिल्ने दिन छ । धेरै दिनदेखि बाँकी रहेको काम टुंगिनेछ ।	कठ्या : फुटबल मिल्ने दिन छ । धेरै दिनदेखि बाँकी रहेको काम टुंगिनेछ ।
रामा : दिनको सुर्वात सामान्य रहनेछ, तर बिस्तारै कान्छो गति लिनेछ ।	रामा : दिनको सुर्वात सामान्य रहनेछ, तर बिस्तारै कान्छो गति लिनेछ ।
सुप : घरमा खुसीको कुरा हुनेछ । सोचको काम पनि सहज रूपमा अघि बढ्नेछ ।	सुप : घरमा खुसीको कुरा हुनेछ । सोचको काम पनि सहज रूपमा अघि बढ्नेछ ।
विश्व : दिनेको योजना परिवर्तन हुनेछ । आवश्यक कामलाई सकाउनु राम्रो हुनेछ ।	विश्व : दिनेको योजना परिवर्तन हुनेछ । आवश्यक कामलाई सकाउनु राम्रो हुनेछ ।
कठोर : अधिक विषयमा सोच्ने दिन छ । सोचो निर्णयले राम्रो फलदायी तब सक्छ ।	कठोर : अधिक विषयमा सोच्ने दिन छ । सोचो निर्णयले राम्रो फलदायी तब सक्छ ।
शिव : तपाईंको उपस्थितिले राम्रो प्रभाव पार्नेछ । सब थपहालै सम्मान बढाउनुछ ।	शिव : तपाईंको उपस्थितिले राम्रो प्रभाव पार्नेछ । सब थपहालै सम्मान बढाउनुछ ।
कठ्या : फुटबल मिल्ने दिन छ । धेरै दिनदेखि बाँकी रहेको काम टुंगिनेछ ।	कठ्या : फुटबल मिल्ने दिन छ । धेरै दिनदेखि बाँकी रहेको काम टुंगिनेछ ।

तुम्हाला सहीयोगले पनि सम्बन्ध अर्को थपेको हुनेछ । हामीसुखीमा थप दिनेछौं ।
शिव : तपाईंको उपस्थितिले राम्रो प्रभाव पार्नेछ । सब थपहालै सम्मान बढाउनुछ ।
कठ्या : फुटबल मिल्ने दिन छ । धेरै दिनदेखि बाँकी रहेको काम टुंगिनेछ ।

साहित्य दर्पण

कथा डा. बालकृष्ण साह

आँफको बहाना, मनको तिर्सना

असारको उक्समुकुस सोफि थियो । विराटनगरको तातो हावा (नू) ले घरका झ्यालहरू जोडले थकाइरेको थियो । आकाशमा धुम्र बादल देखिन्थे, तर पानी पर्ने कुनै छोट थिएन । सडकभरि धूलो उडिरहेको थियो । बजारबाट हटार-हटार फर्किने मानिसहरूको भ्रोलामा तरकारी भन्दा बढी पहिना औप देखिन्थे । चोक-चोकमा थुपिएका मालदहका थालहरूबाट निस्कन्थे त्यो चिरपरिचित गुलियो सुगन्धले सिङ्गो शहरलाई कुनै पुरानो, ओसिलो सम्झना जस्तै गरी ढाँकिरहेको थियो । राघवले चोकमा मोटा साइकल रोक्नो र रैथाने पसलेको ठेगानाबाट पाँच किनो मालदह औप किन्यो । पसलेले बढो जतनेले औप प्लास्टिकभित्र राख्दै भन्यो, "दाइ, यो सिङ्गे सपरीको गाडीबाट आएको हो । असाध्यै मिठो छ । एकाएक खानुभयो भने फेँरि यति खोइँ आउनुहुन्छ ।" राघवको हात एकाएक अडियो । उसले सोध्यो, "सपरीको ?" "हो दाइ, एकदम खट्टा मानदह ।" राघव मुस्कुरायो, तर त्यो मुस्कानभित्र एउटा गाह्रो शून्यता लुकेको थियो । उसले थप केही बोलेन, भोला समात्यो र घरतिर लाग्यो । घरभित्र वनसासथ श्रीमती सोमनीले भोला खोलेर ओहोरू टेबलमा राख्न र भनिन्, "आज त निकै राम्रा र ताजा ल्याउनु भएछ । धोएर काटिदिऊ ?" "अहिले होइन," राघवले हेल्नेट सोफामा राख्दै सहज स्वप्नमा भन्यो । "किन र ? यति राम्रो औप त चिसोचिसोमै खानुपर्छ त," सोमनीले अचम्म मान्दै सोधिन् । "त्यस्तै... बिच्छु खाउने," राघवले भन्यो । सोमनीले उसलाई केही क्षण नियालेर हेरिन् । विवाहको यतिमा वर्षमा उनी राघवको स्वभावसँग अत्यन्त भद्रसकेकी थिइन् । राघवको मनभित्र कुनै गहिरो कुराले अल्किएको अवस्थामा उसका उत्तरहरू यथै संक्षिप्त हुन्थे । विवाहको सोफामा राखिएको राघवको मोबाइल बन्थो । फिक्कामा दाइको नाम चिक्कियो । राघवले फोन उठायो, "हेनो दाइ । दाइको नाम शम् थियो । ठूलो मामाको ठूलो छोरा । राघवलाई असाध्यै माया गर्ने अनि राघवले नै उनको घरघरमा कारोबारमा सहयोग गर्ने गर्थ्यो । उताबाट दाइको स्वर आयो । त्यो स्वर पहिनाबाट धेरै भाइको र गह्रौँ सुनियो, "यसपालि त तिमी जसरी पनि गाउँ आउनेपर्छ, राघव ।" "के भयो र दाइ ? त्यस्तो केही हतारो छ ?" "घरको कुरा सधैंकै लागि दुःखाउनुपर्ने भयो ।" "कुन घर दाइ ?" राघवको मुटु दुक्दुक्द भयो । "हाम्रो सपरीको पुख्र्यौली हो ।" सबै दाइभाइले बेच्ने निष्पत्ति गरिसके । अब कसैको त्यहाँ बस्ने ठाउँ छैन, भकिन् लागेको त्यो पुरानो घरलाई एक्लै कसले सम्भाले ? अर्को हप्ता नारायणीका लागि मान्छे आउँदैनन् ।" राघव चुप लाग्यो । उसको अन्धारागाउँ बाल्यकालको त्यो माटोको गन्ध आउने सामान्य घर नाञ्च थाल्यो । दाइ फेरि बोले, "अनि ! त्यो आँगनको पुरानो मालदहको बोट पिन काटनुपर्ने भन्नु । जसैदेखि नयाँ संरचना बनाउने भन्नु किनोहरूले, त्यसलाई राखेर नहुने रहेछ ।" फोन काटियो । कोठामा केहीबेर अनौठो र भारी सन्ध्या टाड्यो । झ्यालबाट पसेको तातो हावाले कोठको पर्दा झुक्क उठायो । सोमनीले निक्कै आएर चिन्तो सोधिन्, "के भयो ? दाइले के भन्योभयो ?" राघवले कुनै उत्तर दिएन । ऊ नुक्क उठेर

झ्यालवाहिर हेर्न थाल्यो । बाहिर सडकको छेउमा एउटा सानो बालक आनो बुबाको औला समातेर, अर्को हातमा औपको प्लास्टिक भन्नुलाई खुशीले उभ्रै हिँडिरहेको थियो । त्यो दृश्यले राघवको मानसपटललाई फन्डै चालिस वर्ष अगाडिको एउटा सानो गाउँमा पुर्याइदियो । असार साणासाथ साणो राघव बैचैन हुन्थ्यो । ऊ आमाको सुतीको फरियाको सफेको समातेर दिनभरि एउटै घरम दोहोर्बाइरहन्थ्यो, "आमा, हाम्रो मामाघर कहिले जाने ?" आमा बडो आत्मीयताका साथ हाँसुहुन्थ्यो र भन्नुहुन्थ्यो, "अहिले औप खम्भै पाइन्छ बाबु । अलिकति कुनैपर्छ ।" "कति दिन कुनैपर्ने ?" ऊ गाला फुलाउन्थ्यो । "कम्तीमा दुई हप्ता ।" त्यो दुई हप्ता राघवका लागि दुई वर्षजस्तै लाग्यो । तर अन्ततः मामाघर जाने त्यो सुनौलो दिन आउँदथ्यो । त्यतिबेला सुनसरीबाट चढ्ने लोकल बसहरू भरिभराउ भन्नुहुन्थ्यो । मानिसहरू, चामलका बोरा, तरकारीका भारी र रोइइरहेका बच्चाहरू— सबै एउटै कोचाकोच बसभित्र अटकाउनु हुन्थे । उसको मनमा मामाघरको त्यो शीतल आँगन र मानसहरूको विशाल बोटको चित्र नाचन्थ्यो । बसबाट ओर्लिएपछि आमाले उसको सानो हात समातेर आँशुको धोपा थोरैरेको थियो । उसलाई आफ्ना बुबाको पनि याद आयो । जब उनीहरू सुनसरी सरेका थिए, बुबा हरेक असारमा साइकल कुडाउँदै इनस्वा पुग्नुहुन्थ्यो । त्यहाँबाट उनीहरूको कलकल गर्दै नौलो र चिसो पानी छुचल्किन्थ्यो । एउटा ठूलो टिनको बाल्टिन पानीले भरिन्थ्यो र त्यसमा खोटाबाट भर्दै टिपिएका मालदहका औपहरू बुझाइन्थे । राघवले हतारै सोध्यो, "साइजु, अहिले खाऔँ न ?" मामाले राघुको टाउको समुसुमाउँदै हाँसेर भन्नुहुन्थ्यो, "अलिकति पर्छ बाबु, यसको भित्री गर्मी गर्न देऊ ।" त्यो वाक्यको असली अर्थ बालकहरू औपहरू त्यसमा त्यतिबेला बुक्नेको थिएन । तर अहिले लाग्छ, त्यो प्रतीभा पनि स्वाद र सम्बन्धको एउटा सुन्दर हिस्सा हुँदो रहेछ । टिउँसो घाम चर्किएपछि सबैजना घेरी बाल्टिनको वरिपरि फोला त्यही बाल्टिनबाट भुईँसै बस्यो । कसैले चक्कु दा टोले खोजिन्थ्यो । सबैले बाल्टिनको चिसो पानीबाट

एउटा-एउटा सिङ्गे औप फिक्क्ये । फेकको चोसोलाई दौलेले टोकेर फाल्ये र दुवै हातले बिस्तारै मुडेर त्यसको रस चुन थाल्ये । त्यो पहेँलो, ओसिलो र गुलियो रस गालाबाट बस्दै कृमिनेत्रमा पुग्यो । लुगाहरू पहिले हुन्थे । माइजु हाँसेर भन्नुहुन्थ्यो, "हो, तराईमा औप खाने असली तरिका यही हो ।" सबैजना हाँसेर औप चुसिरहेका, आमा भने अलि पर उभिएर बडो भायुक नजरले त्यसै स्वहतिर हेरिरहनुहुन्थ्यो, जसका हाँसहरू हावामा हल्लिरहेका थिए । आमाको बोलाउनुहुन्थ्यो, "राघव ।" "हजुर आमा ?" ऊ चोप लागेको हात चाट्दै जान्थ्यो । "यो बोट देखिऊ ?" "आमा म जन्मेको वर्ष मेरा बुबाले अर्थात् तेरा हजुरबाले मेरो नाममा रोपिनुभएको हो ।" राघवले त्यस दिन पहिलोपटक त्यो खबलाई नौलो नजरले हेरेको थियो । आमाको अंभामा एउटा छुट्टै चमक भनेर आएको गन्ध थियो । हो, त्यो दिन राघवले पहिलोपटक महसूस गरेको थियो, माणिस र स्वच्छी पनि रातको जस्तै कुनै अदृश्य नाता हुँदो रहेछ । माइजीको त्यो ख आमाका लागि केवल एउटा बोट थिएन, उहाँको बाल्यकालको जीवित साक्षी थियो । त्यस्तिको त्यो मानो गन्तीबाट राघव अचानक वर्तमानको कोठामा फर्कियो । उसको आँखाको कुनैमा एउटा तातो आँशुको धोपा थोरैरेको थियो । उसलाई आफ्ना बुबाको पनि याद आयो । जब उनीहरू सुनसरी सरेका थिए, बुबा हरेक असारमा साइकल कुडाउँदै इनस्वा पुग्नुहुन्थ्यो । त्यहाँबाट उनीहरूको कलकल गर्दै नौलो र चिसो पानी छुचल्किन्थ्यो । एउटा ठूलो टिनको बाल्टिन पानीले भरिन्थ्यो र त्यसमा खोटाबाट भर्दै टिपिएका मालदहका औपहरू बुझाइन्थे । राघवले हतारै सोध्यो, "साइजु, अहिले खाऔँ न ?" मामाले राघुको टाउको समुसुमाउँदै हाँसेर भन्नुहुन्थ्यो, "अलिकति पर्छ बाबु, यसको भित्री गर्मी गर्न देऊ ।" त्यो वाक्यको असली अर्थ बालकहरू औपहरू त्यसमा त्यतिबेला बुक्नेको थिएन । तर अहिले लाग्छ, त्यो प्रतीभा पनि स्वाद र सम्बन्धको एउटा सुन्दर हिस्सा हुँदो रहेछ । टिउँसो घाम चर्किएपछि सबैजना घेरी बाल्टिनको वरिपरि फोला त्यही बाल्टिनबाट भुईँसै बस्यो । कसैले चक्कु दा टोले खोजिन्थ्यो । सबैले बाल्टिनको चिसो पानीबाट

संभ्रनाभिन्न रहेको सिडनी

कहिले पारिवारिक बन्दी कहिले आर्थिक मन्दीले न मनको रहलाई मान्न सक्थी न जागीरलाई अन्त्य सार्ने सक्थी । भावनामा बहकिए जाँदा रहरहरू धेरै मिठापनि भए, यथार्थमा उभिएर सोच्दा रहरहरू धेरै तितापनि भए । आखिर जिन्दगीको गाडी त गुडाउने पर्थी बाटो जतिसुकै अप्ठ्यारो भएपनि । एकैठाउना बसेर विवेका पाँच वर्षमा आफ्नो कसैलाइ देखाउने सम्पत्ति भनेको आफ्नै नानीहरू भएछन् । उनिहरू बढदा आफुपनि जिम्मे बारीका सिटीहरू खुब्रुह उल्लिखलेकी छु की जस्तो लाग्दोरहेछ । आफैभित्र नभेटेका खुशीहरू पनि सुन्दर संसार र आफ्नै अगाडी रहेझन् जस्तो लाग्दोरहेछ । जिम्मेबारी भई थिएपछि म के हु, के थिएँ भन्नु भन्दापनि पहिला अब मैले के गर्नु पर्छ भन्ने कुराले नै मानिसलाई डोरायाउनेरहेछ । आखिर मन खिन्न बनाएर मैले आफुमा भएको आफ्नै उत्साहलाई बन्द गर्नुबाहेक कुन संसार जित्नु होला र न आशु खसएर कसैको मनको तान्नै भस्मा । एउटी टुकुटुकु हिडन थालेकी छौरी र अर्को भित्रै भित्ता हान्दै बसेको छोरो बोकेर सिडनी नैवास्काको आफ्नै करिब करिब पाँच वर्षपछि मात्र त्यो ठाउँबाट सार्ने मौका मिल्यो हामीलाई । विदेशमा आएपछि आफ्नो रोजाइमन्त्र जागीरको खोजाइ र बल्ल बल्ल हात पारेका काम नै ठूलो हुदोरहेछ, पाठ जसुकै भएपनि, गाउँ जसुकै भएपनि । जागीरकै सिक्नसिलाए लाग्दाबाट करोड र करोडबाट जम्माजम्मा ०००० हजार मात्र जन्तुवा भएको ठाउँमा पुराययो हामीलाई पनि जहाँ आफ्नो भन्ने त के भयो र सामोसामोसि हिँडिबैकेपछि ठूलो ठूलो दुःख वर्ष नेपालको बिउ भनेको हामी हुँदा र हाम्रा हुँदा मात्र भयो । तर जब आएपनि उस्तै बाटो, उस्तै नियम जानु, उस्तै सूचना सामग्री, उस्तै सरसफाई देखा चाँहि अचम्मै लागेर आयो । कहिलेकाँहि पर पर सुनेका दुर्घटनाहरूले मनमा हलचल नै ल्याउने गर्थ्यो मानौँ आफुलाई नै त्यो घटना परेको छु कि जस्तै गरेर । आफ्नो भन्ने कुराले नितै गम्भीर नैवास्काको ठाउँमा कहिलेसम्म बस्ने होला भनेर सधैं सोच्ने गर्नु हुन्थ्यो तर मन कम्जोर भएर पनि सार्ने नहुने । अशाश र मेहनत दुवै कुराले मात्र मान्छेलाई उत्साही बनाउनेरहेको । तिनै दुइ कुरा मनमा राखेर हिँडेको दिन कुरेर बसिरहथ्यौ, नभन्दा हाम्रो पनि सार्ने दिन आयो । कुनैमा कुनैमा दिन आउन त लाग्यो तर चेलाका सामानहरू के गर्ने भनेर कुरा खेल्न थाले मनमा, न त्यतिकै छोटिन मिल्ने न त सस्तोमा लाग्न सकिने । एकदिन मलाई पढाइरहेको शिक्षकालाई सोधे मेरा सामान चाँहि के गर्नु भनेर । उनले मुभिङ्ग सेल राख्न भन्यो, तिनै भनिन तर आफुलाई मुभिङ्ग सेल कसरी राख्ने थाहा थिएन । मान्छेहरू बसिराखेको ठाउँबाट अर्को ठाउँमा सार्ने पर्थो भने जसको दुई एकदमै टाडा टाडा हुने भएकोले आफना भएका सामानहरू सस्तोमा बच्ने स्वभावलाई मुभिङ्ग सेल बनाइरहेछन् । मैले मुभिङ्ग सेलमा किनेको चाँहि थिएँ वेचको थिएँ, शिक्षकालाई तिरकारपनि सिकेँ । बुढाले अक्सिबाट राजिनामा दिएपछि चाँहि हिँडेको कुराले नितै गम्भीर नै बन्यो हामीलाई । छोरौ अर्को स्कूलमा सार्ने मान्छेहरूकी थिइन् । सम्झाउँदै जादा हामीलाई फेरी एकैठामा मेरा साथी चाँहि के गर्नुनी भन्थी, उ आफना सबै साथी आफुसँगै लान छोड्यो । छोरौले

नमानेपनि स्कूलमा त खबर गर्नुपर्छ भनेर म उसको स्कूल गए । दुवै शिक्षिकालाई भेटेँ । दुवैले उसको खतिर गर्दा त उल्टै उसले उतिहरूलाई सम्झाइ पो म तपाइहरूलाई कहिले पनि विर्सिनी भनेर, म छक्क परेँ अधिसम्म नमानेकी छोरौले भनेको कुरा सुनेँ । फर्केर आएपछि टिउसोतिर छोरौको प्री स्कूलमा गए, उसकी शिक्षिका क्यापी कसैलाई भेटेन । साइ दुख मानिन, म पनि कता कत भायुक भएछु, मन त रहेझन्नी जहा भएपनि । हाम्रा कसिला नानीहरूलाई असल बानी ब्यबहार सिकाउने उनी त्यसैपनि हाम्रो आदरणीय थिइन् त्यसमाथि हामी बसेको घरै पछाडी उनीको स्कूल भएकोले सधैंसम्म हाम्रो भेट हुन्थ्यो । उनी र म भेटेने बित्तिकै दुःख सधैंसाथै एक अर्कामा । मैले आफन्त संकेर बुनधान गरेर राखेको मनको बाध फुटाएर टाढा टाढालु गथीन । उनी आफनी टाढा भएको छोरौ र नाती नातीना संकेर भक्कगिता म सम्झउन कोशिस गर्थेँ । मात्र थपि फरक, खोलाखोला बनाएका बाघ र पुल चाँहि हाम्रो देशमाजस्तो बनाएको तीन महिनामा खाल्डा पर्दा रहेछन् यहा, वारी-न्दी थिएका तसमाथि टिकीरहदारहेछन्, मनका बाध भने फुटिरहदारहेछन्, मान्छे जहाको भएपनि आफन्तको माया सबैजान्छे उस्तै हुदोरहेछ । मार्च २०, २०१० सनितारको दिन उठेर हिडन राख्यो बसिरहेको घरबाबुटो सोधेभन्दा धेरै मान्छे आश सामान किन्नुलाई । नयाँ अनुभवहरूले नयाँ कुरा सिकाउदारहेछन् । महंगा गाडीहरूमा चढ्ने मान्छेहरू पनि हामीले बेच राखेको सामान किन्न आएको देखा पिसा हुँदा पुराना र काम चल्ने सामान सस्तोमा पाइन्छन् भने किन नयाँलाई बाँधे पिसा तिनै भने उतिहरूको सोचाइले हाम्रो पुगेपनि नपुगेपनि अर्को देखाको गिरेर आफु ठूलो थुलो पनि आयो भन्ने भोली भोली त भन्ने मानसिकतालाई राम्ररी नै संक्राएको हो कि जतापनि लाग्यो । महंगो गाडी देखा चाँहि यी मान्छे धनी नै होलान भन्ने लक्ष्य कटौ नैले । हुनपनि मान्छे अनुहारले यो गरिब, यो धनी होला भनेर छुट्याउन सकिँदैनरहेछ सबै तारापिना त देखिन्छन् । यसको अर्थ गरिब नभएका त होइन तरपनि बजार भाउ सबैले किन्न सक्ने नै खालको रहेछ, महंगो पसलमा जाने कि सस्तोमा जाने भन्ने मात्र फरक रहेछ । बस्नुलेसम्म वास्ता नभएका कुरामाथि पनि गहिँरिन पुग्ने यो मान्छेको मन पनि कस्तो होला । हिँडिरहेको बाटो, ओभेल परेको घाटो, बोटधिका भएका सुख्खा डाँडा, अधिसम्म चोचलाकिक भनेर छेउ लागेका तिखा कांटा, केटाकेटी खेलिरहेको पाक सबै थाहा अगाडी आएर ए तिमीहरू हामीलाई छोटान लागेका ? गएपनि माया नभार है भनुलाई गर्छन् । हुनपनि त्यहा मेरा नानीहरूले पाइला टेकेका थिए, लडिबडी गरेर खेलेका थिए, हिँडन जानेर लडा तिनै बाटालाई सरापेर लातले भडुकेका थिए थिए बेलाबेला । भोली विहानीको बसको टिक्छे छु एपरपेटसम्मलाइ । कोलोराडो राज्यके डेनभर भन्ने शहरको एपरपेट पुगनुलाई तिन घण्टा किन हुनाले बेलामा नपुग्ने हो कि भनेर अलि अलि चिन्ता भइरहयो तरपनि घर अर्कै सफा गर्नु पर्ने भएकोले विहानै उठेर बुडाबुडी भिडेका भिडेथै भयी काममा । एकैदिन कामलाई थाती राखेर छोरौको स्कूलमा गएर संभ्रनाको लागि उसका साथी र शिक्षिकाहरूको फोटाहरू खिचन पार्ने भयो । हाम्रा छोरौलाई कसक पढिने स्कूल थियो त्यो । यसैपनि आत्मियता बढेको

तीमाथि छोटोपु पर्ने बेला भएकोले मन अलि खिन्न भइराखेको थियो । सबैसंग विदा मानेर क्यापी कसैलाई विदा मान्न पुगुनकै हेरेकी मात्रै थिएँ अनि त रोदन पो अंगालो खारेर हामीलाई छोडेर जाने भयो भन्दा । म फन के कम र घरबाट स्कूलतिर हिँडेरे के भन्ने होला भन्दा थिएँ उनीलाई सघाउन पुगेँ । छुट्टिने बेलाका आफन्त जस्तो धै कस्तो कस्तो भयो केहीबेरसम्म । मेरोभन्दापनि कमलो मन भएकी तिनीलाई भेट्न आउने बाचाभा हामी विदा भयी नरमाइलो भयो । फर्केर आएपछि हामी फेरी काममा भिडियो । भोली विहान सबैरे सिडनी छोटोपुपर्ने भएकोले काम गर्दा गर्दा मुस्कै भइसकेका हामी अलि छिटो नै ओठ्यायानतिर लाग्यौँ । भोलीपल्ट विहान अर्थात् मार्च २६, २०१० सनितारको दिन उठेर हिडन तरखर पार्दै थियौँ, फेरी अलिकति फाल्ने सामान निस्किएँ । त्यो फालेर भाइकी हिँडन पर्दा भनेर गाडी स्टार्ट गर्न खोजेको गाडी त स्टार्ट नै हुँदैन । नाकै फरक, खोलाखोला बनाएका बाघ र पुल चाँहि हाम्रो देशमाजस्तो बनाएको तीन महिनामा खाल्डा पर्दा रहेछन् यहा, वारी-न्दी थिएका तसमाथि टिकीरहदारहेछन्, मनका बाध भने फुटिरहदारहेछन्, मान्छे जहाको भएपनि आफन्तको माया सबैजान्छे उस्तै हुदोरहेछ । मार्च २०, २०१० सनितारको दिन उठेर हिडन राख्यो बसिरहेको घरबाबुटो सोधेभन्दा धेरै मान्छे आश सामान किन्नुलाई । नयाँ अनुभवहरूले नयाँ कुरा सिकाउदारहेछन् । महंगा गाडीहरूमा चढ्ने मान्छेहरू पनि हामीले बेच राखेको सामान किन्न आएको देखा पिसा हुँदा पुराना र काम चल्ने सामान सस्तोमा पाइन्छन् भने किन नयाँलाई बाँधे पिसा तिनै भने उतिहरूको सोचाइले हाम्रो पुगेपनि नपुगेपनि अर्को देखाको गिरेर आफु ठूलो थुलो पनि आयो भन्ने भोली भोली त भन्ने मानसिकतालाई राम्ररी नै संक्राएको हो कि जतापनि लाग्यो । महंगो गाडी देखा चाँहि यी मान्छे धनी नै होलान भन्ने लक्ष्य कटौ नैले । हुनपनि मान्छे अनुहारले यो गरिब, यो धनी होला भनेर छुट्याउन सकिँदैनरहेछ सबै तारापिना त देखिन्छन् । यसको अर्थ गरिब नभएका त होइन तरपनि बजार भाउ सबैले किन्न सक्ने नै खालको रहेछ, महंगो पसलमा जाने कि सस्तोमा जाने भन्ने मात्र फरक रहेछ । बस्नुलेसम्म वास्ता नभएका कुरामाथि पनि गहिँरिन पुग्ने यो मान्छेको मन पनि कस्तो होला । हिँडिरहेको बाटो, ओभेल परेको घाटो, बोटधिका भएका सुख्खा डाँडा, अधिसम्म चोचलाकिक भनेर छेउ लागेका तिखा कांटा, केटाकेटी खेलिरहेको पाक सबै थाहा अगाडी आएर ए तिमीहरू हामीलाई छोटान लागेका ? गएपनि माया नभार है भनुलाई गर्छन् । हुनपनि त्यहा मेरा नानीहरूले पाइला टेकेका थिए, लडिबडी गरेर खेलेका थिए, हिँडन जानेर लडा तिनै बाटालाई सरापेर लातले भडुकेका थिए थिए बेलाबेला । भोली विहानीको बसको टिक्छे छु एपरपेटसम्मलाइ । कोलोराडो राज्यके डेनभर भन्ने शहरको एपरपेट पुगनुलाई तिन घण्टा किन हुनाले बेलामा नपुग्ने हो कि भनेर अलि अलि चिन्ता भइरहयो तरपनि घर अर्कै सफा गर्नु पर्ने भएकोले विहानै उठेर बुडाबुडी भिडेका भिडेथै भयी काममा । एकैदिन कामलाई थाती राखेर छोरौको स्कूलमा गएर संभ्रनाको लागि उसका साथी र शिक्षिकाहरूको फोटाहरू खिचन पार्ने भयो । हाम्रा छोरौलाई कसक पढिने स्कूल थियो त्यो । यसैपनि आत्मियता बढेको

-नयाँकालिन साहित्य इटकन

अवैध लागूऔषध सहित विभिन्न स्थानबाट २० जना पक्राउ

पाल्पा, असार २६/ देशका विभिन्न स्थानबाट अवैध लागूऔषधसहित २० जना पक्राउ परेका छन् ।

केन्द्रीय प्रहरी समाचारकक्षका अनुसार सिरहाबाट चार, फागुवाट तीन, बुन्सा, सपन्दी, मोरङ, सुनसरी र दाङबाट दुई/दुई तथा कपिलवस्तु, तनहुँ र काठमाडौँबाट एक/एक जना पक्राउ परेका छन् । प्रहरी टोलीले उनीहरूको साथबाट लागूऔषध चरेस, बैरो हेरोइन र गाँजा तथा चिकित्सकको सिफारिसमा मात्र खरिद गर्न पाइने डाइक्लोमाइन र स्पामो बरामद गरेको छ । प्रहरीले लुम्बिनी प्रदेशका जिल्लाहरूबाट मात्र अवैध लागूऔषधसहित ५ जनालाई पक्राउ गरेको छ । रूपन्देहीको सिन्धुली गाउँपालिका-६ लक्ष्मणगंजबाट अवैध लागूऔषधसहित प्रहरीले दुई जनालाई पक्राउ गरेको छ । गाँजा २ किलो ३

सय १० ग्राम र नगद ९ हजार १ सय रूपैयाँ सहित २ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । पक्राउ पर्नेहरूमा सोही ठाउँ बस्ने ३२ वर्षीय शाहरूख खान भन्ने सराजुदिन खान मुसलमान र तिलोत्तमा नगरपालिका-१६ मञ्जौलीया बस्ने १९ वर्षीय दिवश धारू रहेका छन् । इलाका प्रहरी कार्यालय छुपियाबाट खटिएको प्रहरीले सराजुदिनको घर तलासी गर्दा उक्त गाँजा फेला पारी उनीहरूलाई पक्राउ गरेको हो । यस्तै कपिलवस्तुको मायादेवी गाउँपालिका-४ चाकरचौडाबाट नियन्त्रित लागूऔषध स्पस ९ टयाब्लेट सहित सोही गाउँपालिका-८ विजुवा बस्ने १९ वर्षीय रहमान मियालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय कपिलवस्तु समेतबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई उक्त लागूऔषध सहित पक्राउ गरेको हो ।

यसैगरी दाङको गढवा गाउँपालिका-५ बोकी बस्ने २८ वर्षीय शिव कुमार यादवलाई अवैध लागूऔषध गाँजा करिब ४३ किलो ६३ ग्राम सहित प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङ समेतबाट खटिएको प्रहरीले उनको घर तलासी गर्दा उक्त गाँजा फेला पारी पक्राउ गरेको हो । यस्तै दाङकै घोराही उपमहानगरपालिका-१४ बाट अवैध लागूऔषध गाँजा बस्तो देखिने पदार्थ ४ किलो ७ सय ८ ग्राम सहित सोही उपमहानगरपालिका-१४ नयाँ बजार बस्ने ४१ वर्षीय युवराज बुढा मगरलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । वडा प्रहरी कार्यालय घोराहीबाट खटिएको प्रहरीले नयाँ बजारबाट जनचेतना टोलतर्फ जाँदै गरेको लु ४४ प ७५८१ नम्बरको मोटरसाइकलमा सवार उनलाई उक्त गाँजा सहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो ।

खेलकुद समाचार

फ्रान्स विश्वकप फुटबलको सेमिफाइनलमा

काठमाडौँ, असार २६/सावित्र उपविजेता फ्रान्स फिफा विश्वकप २०२६ को सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । अमेरिकाको बोस्टन स्टेडियममा शुक्रबार बिहान सम्पन्न पहिलो क्वार्टरफाइनलमा फ्रान्सले अफ्रिकी देश मोरक्कोलाई २-० ले पराजित गर्दै अन्तिम चारमा स्थान सुरक्षित गरेको हो । फ्रान्सको जितमा कप्तान किलियन एम्बाप्पे र उसमान डेबेलेले एक-एक गोल गरे । खेलको सुरुवातमै गोल गर्ने अवसर पाए पनि एम्बाप्पे पेनाल्टीमा चुकेका थिए । पहिलो हाफको २८ औँ मिनेटमा मोरक्कोका नौसद्वर मजराउडिने पेनाल्टी क्षेत्रभित्र फाउल गरेपछि फ्रान्सले पेनाल्टीको अवसर पाएको थियो । तर एम्बाप्पेको प्रहारलाई मोरक्कोका गोलरक्षक यासिन बुनुले उत्कृष्ट बचाउ गर्दै टोलीलाई तत्काल संकटबाट जोगाएका थिए । दोस्रो हाफमा भने फ्रान्सले खेलमा पूर्ण नियन्त्रण जमायो । खेलको ६० औँ मिनेटमा एम्बाप्पेले गोल गर्दै फ्रान्सलाई अग्रता दिए । त्यसको पाँच मिनेटपछि अर्थात् ६५औँ मिनेटमा उसमान डेबेलेले अर्को गोल गर्दै फ्रान्सको अग्रता २-० पुरोको हो ।

अर्थ/कॉरिरेट समाचार

नेप्से परिसूचक फेरी घट्यो

पाल्पा, असार २६/ सेयर कारोबार मापक नेप्से परिसूचक निरन्तर ओरालो लागेको छ । विहीबार १९ दशमलव ६७ प्रतिशतले अंकले घटेको नेप्से शुक्रबार पुनः १ दशमलव १३ अंकले घटेको छ ।

नेप्से घटेसँगै दुई हजार छ सय दशमलव ६८ मा पुगेको छ । लूला कम्पनीको कारोबार मापन गर्ने सेन्सेटिभ परिसूचक शून्य दशमलव ५८ अङ्कले ओरालो लागेर चार सय ५३ दशमलव ६० मा पुगेको छ । त्यस्तै लोट सूचक शून्य दशमलव १५ अङ्कले एक सय ७८ दशमलव ५२ मा पुगेको छ । त्यस्तै सेन्सेटिभ लोट सूचक भने शून्य दशमलव १९ अङ्कले घटेर एक सय ५३ दशमलव ४७ मा पुगेको छ ।

नेप्सेको घट्टोले अन्तसार आत्मनिर्भर लघुजित वित्तीय संस्था, कुमारी ब्रम्होटी फाइन्ड, कलश हाइड्रो कम्पनीका लगानीकर्ताले कमाएका छन् भने भावती हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट कम्पनी, एनबाइविएल स्टेवल फन्ड र सिटिजन बैंक डिबेन्चर लगायतका कम्पनीका लगानीकर्ताले गुमाएका छन् ।

विश्व जनसंख्या दिवस...

...जनसंख्या बौरै भएमा बौरै श्रोतले पनि गुणस्तरयुक्त जीवन धान्न मिल्ने तथ्य आफ्नो ठाउँमा छ तथापि विकास अनि समृद्धिका लागि चाहिने जनशक्तिको पूर्णता पनि जनसंख्याले नै गर्नुपर्ने हो । एउटा सन्तुलित जनसंख्या बेग्लै कुनै पनि देशको सुरक्षा, विकास दीर्घो अर्थतन्त्रको कल्याण पनि गर्न सकिन्छ । विश्वको शक्तिकेन्द्र तथा विश्वको जनसंख्यामा

आफ्नो अधिकतम स्थान राख्ने चीनले बढ्दो जनसंख्याको भयलाई बुझेर एक बढ्दो कुटुंबयुद्धहरूको जनसंख्यासँग तालमेल मिलाउन विभिन्न योजनासहितका सन्तान प्राप्ति अर्थात् बच्चा जन्माउन प्रेरित गरिन्छ भने अन्य थुप्रै देशहरूमा जनसंख्याको एउटा निश्चित स्तर तथा सन्तान उत्पादनको निराशाजनक उदाहरणहरू बढ्न थालेका छन् ।

जापानीहरूलाई समेत आफ्नो व्यक्तिगत तथा पारिवारिक समय निकाल्न तथा बढ्दो कुटुंबयुद्धहरूको जनसंख्यासँग तालमेल मिलाउन विभिन्न योजनासहितका सन्तान प्राप्ति अर्थात् बच्चा जन्माउन प्रेरित गरिन्छ भने अन्य थुप्रै देशहरूमा जनसंख्याको एउटा निश्चित स्तर तथा सन्तान उत्पादनको निराशाजनक उदाहरणहरू बढ्न थालेका छन् ।

आत्मदाह प्रयास गरेका...

...उक्त मृत्यु प्रकरणको दोषीमाथि कडा कारबाही गर्न र पीडित परिवारलाई उचित क्षतिपूर्तिको तत्काल व्यवस्था गर्न पनि सरकारसँग उनले माग गरिन् । 'गणेश नेपालीको मृत्युको जिम्मेवारी सरकारले लिनुपर्छ । यो मृत्यु एउटा व्यक्तिको मृत्यु मात्रै होइन । यो राज्यको संवेदनशीलता, उत्तरदायित्व र सामाजिक विवेकमाथिको गम्भीर प्रश्न पनि हो । घटनाको छानबिन गरी दोषीलाई कारबाही र पीडित परिवारलाई राहतको व्यवस्थापन गर्नका लागि म जोडदार माग गर्दछु,' उनले भनिन् । नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा)का सांसद बर्षानाम पुनले गरिब, सुकुमवासीलाई राजधानी काठमाडौँमा बाँच्न राज्यका कारण कठिनाइ भइरहेको बताएका छन् । उनले

विगतमा प्रधानमन्त्री शाहले व्यक्त गरेका धारणा पनि स्मरण गराएका थिए । मृत्युका गणेश नेपालीले आत्मदाहबारे प्रधानमन्त्री बालेन्द्रशाहको धारणा के हो भनेर पनि जवाफ माग गरेका छन् । 'प्रधानमन्त्री हुनुहुन्छ, नयाँ-नयाँ विश्वासका साथ होई जनमतसहित आउनुभएको छ । के यो (गणेश नेपालीको घटना) राज्यको असफलता हो ? या गरिब, दुःखी, सुकुमवासीहरू संघीय राजधानी वा देशभरि बाँच्न पाउँदैनन् ? उनीहरूले गरिबान पाउँदैनन् भने संकेत हो ? सरकारको यसमा ध्यान जाओस् र जवाफ चाहन्छु,' उनले भने । सांसद बासना थापाले मृत्युका २५ वर्षीय गणेश नेपालीले विहीबार गरेको आत्मदाह प्रयासमा सरकार किन मौन भनी प्रश्न

गरेकी थिइन् । सांसद भूमिका बिन्मु सुब्बाले पनि गणेश नेपालीमाथि मोटरसाइकल पार्किङ गरेका कारण १० हजार जरिवाना गरिएको कारण आत्मदाहको प्रयास गरेको र यस्तो वातावरण बनाउनु दुःखद भएको बताइन् ।

नागरिकलाई किन गर्न बाध्य बनाइँदै छ भनी उनले सरकारको ध्यानाकर्षण गराएकी थिइन् । सांसद पार्वती विकले गणेश नेपालीजस्ता नागरिकले जिउँदै जलेर मर्नुपर्ने अवस्था आएको र उनले मृतकका परिवारलाई क्षतिपूर्ति दिन माग गरिन् । सांसद राधिका रम्तेले पनि मृतक नेपालीको घटनाका विषयमा छानबिन हुनुपर्ने बताइन् । सांसद ज्ञानबहादुर शाहीले गरिब, दुःखी जनता राजधानीमा बाँच्न नसक्ने वातावरण बनेको बताए ।

विमालेख हराएको सुचना

यदि मिति २०८३/०२/०१ गतेका दिन **पुर्णिपान नाइक इन्सुरेन्स** को परम बहादुर गाहाको नाममा जारी विमा (पोलिसी) नम्बर ५४११००१२९२२२ को विमालेख तानसेनको बतासेडाडाबाट पाल्पा बसपार्कतर्फ आउँदै गर्दा हराएको हुँदा पाउनु हुने महानुभावले नजिकको प्रहरी कार्यालय वा सम्बन्धित शाखामा जानकारी दिनुहुन अनुरोध छ ।

नाम : पदम बहादुर गाहा
डेगाना : रिब्टीकोट गा.पा.-८, पाल्पा
सम्पर्क नं : ९८५७३४९८१३

वर्गिकृत डिस्प्ले

१X५ सडजमा गात्र

वर्गिकृत डिस्प्लेमा विज्ञापन दिनुहोस्

व्यवसाय बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क : ०७५-५२०६०१

मनको आवाज.....

'नाम पनि यूनिक, कम्म पनि यूनिक'

यूनिक् एफ.एम. ५४.३ मेगाहर्ट्ज

विज्ञापनको लागि सम्पर्क :

यूनिक् शोसियल कम्प्युनिकेशन प्रा.लि.

तानसेन, पाल्पा

०७५-५२९८६८, ५३९८६८

E-mail

news.uniquefm@gmail.com

www.uniquefm942.com

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जवजवचतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाइट

शितलपाटी

कम

www.shitalpati.com

डिजिटल पत्रिका